

Fjellhaug
internasjonale
Høgskole

Studieplan for

Årsstudium i kristendom, religion, livssyn og etikk

(60 studiepoeng)

Våren 2019

FJELLHAUG INTERNASJONALE HØGSKOLE

Innhold

1. Innledning.....	3
1.1 Innledning.....	3
1.2. Grunnlag for oppnåelse av årsstudium i kristendom, religion, livssyn og etikk.....	3
2. Opptak	3
2.1 Opptak	3
2.2 Opptakskrav	3
2.3 Politiattest.....	3
3. Studiets hovedmålsetting.....	4
3.1 Studiets hovedmålsetting.....	4
3.2 Hva kvalifiserer studiet til?	4
4 Kvalifikasjoner for studier på lavere grads nivå	4
5. Studiets faglige profil	5
5.1 Studieåret.....	5
5.2 Undervisningsspråk.....	5
5.3 Timetall og pensummengde	6
5.4 Evaluerings- og vurderingsformer	6
6. Studiets pedagogiske profil	6
6.1 Studiets pedagogiske profil	6
6.2 Oppgaveskriving i høyere utdanning	7
7. Studieprogrammets oppbygning	7
8. Kvalitetssikring av studiet.....	8
9. Emnebeskrivelser	9
RLE1001 Innføring i Bibelen (10 stp/ECTS)	9
RLE1002 Kirkehistorie og konfesjonskunnskap (10 stp/ECTS)	13
RLE1003 Kristen tro, etikk og livstolkning (10 stp/ECTS).....	15
RLE1004 Verdensreligionene (10 stp/ECTS).....	17
EX1001 Examen philosophicum (10 stp/ECTS)	19
RLE1006 Livssyn og KRLE-didaktikk (10 stp/ECTS).....	22

1. Innledning

1.1 Innledning

Studieplanen for årsstudium i kristendom, religion, livssyn og etikk tar utgangspunkt i følgende dokumenter: “Lov om universiteter og høyskoler” (2005), “Forskrift om grader og yrkesutdanninger” (2005), “Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Fjellhaug Internasjonale Høgskole” (2014).

Årsstudium i kristendom, religion, livssyn og etikk er godkjent av Fjellhaug Internasjonale Høgskoles styre 8. juni 2012, FIH 32/12. Studiet utgjør første år av 2-årig studium i kristendom, religion, livssyn og etikk, godkjent av NOKUT 12. mars 2012.

1.2. Grunnlag for oppnåelse av årsstudium i kristendom, religion, livssyn og etikk

Årsstudiet i kristendom, religion, livssyn og etikk oppnås på grunnlag av eksamener av til sammen 60 studiepoengs omfang og har en normert studietid på 1 år. Det er mulighet for å gjennomføre studiet på deltid.

2. Opptak

2.1 Opptak

Det er opptak til studiet både i høstsemesteret og vårsemesteret. Søknad om opptak til høstsemesteret skjer gjennom Samordna Opptak, til vårsemesteret er det lokalt opptak. Ved søknad via Samordna opptak gjelder de nasjonalt fastsatte søknadsfristene. Ved søknad til lokalt opptak kunngjøres søknadsfrister for hvert opptak på høgskolens nettsider.

2.2 Opptakskrav

Opptakskravet er enten generell studiekompetanse (GENS) eller realkompetanse etter gjeldende regler.

For nærmere bestemmelser om opptak og opptakskrav henvises det til “Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Fjellhaug Internasjonale Høgskole” (2014) som er tilgjengelig på høgskolens hjemmesider.

2.3 Politiattest

Dette studiet har obligatorisk praksis der du kan komme i kontakt med mindreårige. Alle som får opptak til dette studiet må derfor, i henhold til Forskrift om opptak til høyere utdanning (31. januar 2007 nr. 173) kapittel 6, levere barneomsorgsattest slik det er definert i Politiregisterloven § 39 første ledd. Du må søke om politiattest på et eget skjema, som du laster ned fra politi.no. Du må legge ved kopi av legitimasjon, samt opptaksbrev fra FiH eller Samordna opptak der det fremgår at du må fremlegge politiattest på grunn av obligatorisk praksis der du kan komme i kontakt med mindreårige. Hvis du tar emnet RLE1006 som enkeltemne, får du et eget brev fra FiH med bekreftelse om at du trenger politiattesten, som du legger ved i stedet for opptaksbrevet.

Hvis du har merknader på politiattesten din, det vil si hvis du er siktet, tiltalt, har vedtatt forelegg eller er dømt for overtredelse av én eller flere av bestemmelsene som er nevnt i Politiregisterloven § 39 første ledd, er fristen for å sende inn politiattest tre uker fra du mottar opptaksbrevet. Hvis du ikke har merknader på politiattesten, skal den fremlegges ved

studiestart. Hvis du får tilbud om opptak mindre enn to uker før studiestart, eller etter studiestart, skal politiattesten fremlegges senest tre uker etter at du mottar opptaksbrevet. Hvis du tar emnet RLE1006 som enkeltemne, gjelder fristen fra du mottar bekreftelsesbrevet fra FiH (se over). Merk at politiet opererer med to ukers behandlingstid på søknader om politiattest. Politiattesten kan ikke være eldre enn tre måneder.

Hvis du ikke leverer politiattest, mister du ikke studieretten, men du har ikke rett til å delta i den obligatoriske praksisen, og kan derfor ikke fullføre studiet. Det er en lokal nemnd som avgjør om eventuell merknad er av en slik karakter at du skal nektes å delta i praksisopplæringen. Dersom det opprettes sak i politiattestnemnda på grunn av merknader på politiattesten, har du rett til bistand fra advokat eller annen talsperson, og utgiftene til dette dekkes av FiH (jf. Universitets- og høyskoleloven § 4-9 (7)).

3. Studiets hovedmålsetting

3.1 Studiets hovedmålsetting

Årsstudium i kristendom, religion, livssyn og etikk er et ettårig studium som gir en grunnleggende innføring i religions- og livssynskunnskap og filosofi og etikk. Gjennom kunnskap om religionenes tro, historie og praksis vil studentene få kunnskap om de ulike religionenes betydning og plass i samfunnet.

3.2 Hva kvalifiserer studiet til?

Årsstudium i kristendom, religion, livssyn og etikk gir økt forståelse for de ulike verdensreligionene og livssyn som finnes innenfor det norske samfunnet. Studiet kvalifiserer til undervisning i KRLE-faget i grunnskolen og videregående opplæring.

Årsstudiet kan også kvalifisere til både frivillig og lønnet arbeid i ulike typer organisasjoner der religion og livssyn står sentralt.

Årsstudiet i kristendom, religion, livssyn og etikk kvalifiserer også til videre studier innenfor KRLE og kristendomskunnskap.

4 Kvalifikasjoner for studier på lavere grads nivå

En kandidat med fullført kvalifikasjon skal ha følgende totale læringsutbytte definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap:	Ferdigheter:	Generell kompetanse:
<ul style="list-style-type: none"> - ha kunnskap om Bibelen som helhet og kunnskap om utvalgte sentrale deler - ha kunnskap om kristendommens historie, utbredelse og den kristne kirkes tros- og livstolkning - ha kunnskap om de store verdensreligionene med 	<ul style="list-style-type: none"> - kan planlegge og gjennomføre undervisning i KRLE-faget med utgangspunkt i gjeldende læreplan - kan formidle sentralt fagstoff om religioner, livssyn og etikk slik at det belyser en problemstilling 	<ul style="list-style-type: none"> - kan skrive fagoppgaver på høyere nivå innenfor rammen av 1. syklus - ha evne til å bidra og utvikle ulike former for dialog i religiøse og etiske spørsmål - kan bidra til utvikling av god praksis innenfor fagområdet ut i fra faglige forutsetninger og

<p>utgangspunkt i deres historiske utvikling, lære og praktiske funksjon</p> <ul style="list-style-type: none"> - ha kunnskap om ulike livssyn og særtrekk ved nyreligiøsiteten - ha kunnskap om ulike etiske modeller og - ha kunnskap om Vestens filosofi- og vitenskapshistorie og utvalgte religionsfilosofiske problemstillinger - ha kunnskap om religions- og kulturbegrepet og ha kunnskap om hvilke følger det flerkulturelle samfunnet får for religionens plass i samfunnet - ha kunnskap om KRLE-fagets mål ut fra gjeldende læreplan og videre ha kunnskap om ulike didaktiske prinsipper og modeller for KRLE-undervisningen i norsk skole - ha kunnskap om relevante yrkesetiske problemstillinger knyttet til KRLE-faget og religionsundervisning i et flerkulturelt og flerreligiøst samfunn 	<ul style="list-style-type: none"> - kunne anvende ulike hermeneutiske metoder og verktøy i fortolkningen av tekster og særlig bibeltekster - ha evne til å møte mennesker med ulike religiøse eller teologiske oppfatninger med kunnskap og respekt - drøfte utfordringer som det flerkulturelle og flerreligiøse samfunnet medfører og kunne bidra til konstruktiv dialog mellom ulike religioner og kulturer - kan beherske relevante faglige verktøy, teknikker og arbeidsformer 	<p>innsikt i yrkesetiske problemstillinger</p>
---	--	--

5. Studiets faglige profil

5.1 Studieåret

Studieåret er på 40 uker

5.2 Undervisningsspråk

Norsk. Enkelte emner og forelesninger kan gis på et annet nordisk språk eller engelsk.

5.3 Timetall og pensummengde

Det er i hvert emne angitt antall undervisningstimer. For studenter som velger prosessorientert vurderingsform, kreves det obligatorisk fremmøte. Fraværet skal da være mindre enn 30 % i det enkelte emne. Emne av 10 studiepoengs omfang på 1000-nivå har 48 undervisningstimer, mens emner av 10 studiepoengs omfang på 2000-nivå har 40 undervisningstimer.

I emner av 10 studiepoengs omfang er lesepensumet mellom 770-800 sider. Studenter som velger prosessorientert vurderingsform må beregne å lese tilleggslitteratur som belyser den problemstillingen som studenten skal besvare.

5.4 Evaluerings- og vurderingsformer

Hvert enkelt emne har en selvstendig evalueringsform. Studenten kan i de fleste emner velge mellom prosessorientert oppgaveskriving eller klausureksamen som vurderingsform. De fleste emner har arbeidskrav som må fullføres for å få vurdering i emnet. Høgskolen benytter en gradert karakterskala fra A til F, der A er beste og E er dårligste ståkarakter. I enkelte emner benyttes vurderingsformen Bestått/ikke bestått. FIH har utviklet nivåspesifikke karakterbeskrivelser for institusjonen. Disse er tilgjengelige på Canvas for studenter og ansatte.

For mer informasjon om vurderingsuttrykk og eksamen osv. henvises det til «Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Fjellhaug Internasjonale Høgskole» (2014).

5.5 Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform

Ved valg av prosessorientert vurderingsform skal studenten levere inn utkast til oppgave på Canvas innen oppgitt frist for tilbakemelding fra faglærer. Høgskolen har fastsatt noen krav til disse utkastene (jf. vedtak i Akademisk råd, AR 22/18).

- a) For **alle** oppgaver gjelder:
 - Oppgaveutkast skal inneholde minimum 1000 ord. Det er lov å levere inn mer enn 1000 ord, men ikke mindre.
- b) For alle oppgaver unntatt eksegetiske oppgaver gjelder følgende formelle kriterier for oppgaveutkastet:
 - Kandidaten skal i utkastet forsøke å beskrive hvordan oppgaven forstås, dvs. tolkning av oppgaveordlyden
 - Kandidaten skal i utkastet forsøke å beskrive hvordan oppgaven skal løses (gjerne med hovedpunkter, underpunkter)
 - Kandidaten skal i utkastet angi hvilken litteratur som det er tenkt at skal benyttes i oppgaven.
- c) For eksegetiske oppgaver gjelder:
 - Utkastet skal inneholde de momentene fra eksegeseskjemaet som oppgaveformuleringen presiserer at skal være med.

6. Studiets pedagogiske profil

6.1 Studiets pedagogiske profil

Innholdet i de forskjellige emnene formidles og bearbeides gjennom forelesninger, veiledning, lesing av litteratur, seminararbeid, gruppediskusjoner og endelig ved et avsluttende studentarbeid med påfølgende vurdering.

Studiet er ment tilrettelagt så fleksibelt at det kan tas enten som deltidsstudium over lengre tid, eller som et heltidsstudium. Det forutsettes at studentene har tilgang til Internett. Siden studiet er emnebasert, kan studentene ta ulike deler og i ulikt tempo. En vesentlig del av kommunikasjonen mellom høgskolen/lærerne og studentene kunne skje via høgskolens læringsplattform (*Canvas*).

6.2 Oppgaveskriving i høyere utdanning

I flere emner kan studenten velge enten å skrive en oppgave eller gjennomføre en kausureksamen. Mange studenter opplever det som meningsfullt, men krevende å skrive fagoppgaver. En hensikt med oppgaveskriving er at studenten gjennom lesing av faglitteratur og gjennom egen tekst skal kunne presentere og drøfte et sakskompleks, analysere og kritisk reflektere over andres fremstilling av et tema og uttrykke og begrunne sine egne meninger. Gjennom skriving av fagoppgaver skal studenten også vise at vedkommende kan:

- strukturere fagteksten på en slik måte at den presenterer temaet på en logisk måte
- anvende korrekt terminologi
- føre referanser og litteraturliste

Høgskolen tilbyr hvert høstsemester et skrivekurs som gir en introduksjon til skriveprosessen og en innføring i formelle krav til utforming av fagoppgaver. I tillegg vil det bli gitt fagspesifikk oppgaveveiledning i de emner studenten skal skrive oppgave i, med mulighet for respons på oppgaveutkast fra faglærer.

For utfyllende informasjon, se dokumentet: *Oppgaveskriving ved FIH – retningslinjer for ordtelling og avvik*. Dokumentet er tilgjengelig på Canvas for høgskolens studenter.

For skrive- og skriveprosesser anbefaler høgskolen læreboken om fagskriving:

- Tove Pettersen (2009): *Skriv. Fra idé til fagoppgave*. Oslo: Gyldendal Akademisk, 120 sider

For informasjon og tips om formelle krav til fagoppgaver anbefaler høgskolen:

- Rognsaa, Aage (2010): *Prosjektoppgaven. Krav til utforming*. Oslo: Universitetsforlaget, 150 sider.

7. Studieprogrammets oppbygning

Studieprogrammet består av seks emner som til sammen utgjør 60 studiepoeng og som er definert på 1000-nivå:

RLE1001	Innføring i Bibelen (10 stp)
RLE1002	Kirkehistorie og konfesjonskunnskap (10 stp)
RLE1003	Kristen tro, etikk og livstolkning (10 stp)
RLE1004	Verdensreligionene (10 stp)
EX1001	Examen philosophicum (10 stp)
RLE1006	Livssyn og KRLE-didaktikk (10 stp)

Emnene undervises følgende tidspunkt i løpet av studieåret:

2. semester, vår	RLE1003 Kristen tro, etikk og livstolkning (10 stp)	RLE1004 Verdensreligionene (10 stp)	RLE1006 Livssyn og KRLE- didaktikk (10 stp)
-------------------------	--	---	--

1. semester, høst	RLE1001 Innføring i Bibelen (10 stp)	EX1001 Examen philosophicum (10 stp)	RLE1002 Kirkehistorie og konfesjonskunnskap (10 stp)
--------------------------	--	--	---

Studiets faglige profil er fordelt slik at 30 studiepoeng består av kristendomsfaglige emner (RLE101, RLE102 og RLE103), mens 30 studiepoeng gir en innføring i verdensreligionene, livssyn, etikk og filosofi.

8. Kvalitetssikring av studiet

Studiets kvalitet, innhold, gjennomføring og videreutvikling blir ivaretatt av høgskolens kvalitetssikringssystem. I 2009 ble høgskolens kvalitetssikringssystem godkjent av NOKUT. Jevnlig skal både ansatte og studenter gjennomføre evaluering av studiekvaliteten. Studentene skal foreta evalueringer av enkeltemner, og videre skal de evaluere den generelle studiekvaliteten gjennom en årlig studiekvalitetsundersøkelse. Resultatene og hovedfunnene ved både emneevalueringene og studiekvalitetsundersøkelsen blir behandlet i de aktuelle rådene innenfor kvalitetssikringssystemet.

Akademisk råd er institusjonens øverste faglige råd med vedtaksmyndighet. Akademisk råd behandler og fatter vedtak i saker som omhandler undervisning, eksamensordninger, undervisningssemester og studieprogrammets læringsmål. Akademisk råd fastsetter også kvalitetssikringstiltak for studiene. Det er to studentrepresentanter med tale- og stemmerett i Akademisk råd.

En viktig del av studiets kvalitetssikring er aktiv bruk av sensorrapporter fra eksterne sensorer. De fleste emner vil i den avsluttende vurderingsformen, det vil si på oppgaven eller klausureksamenene, normalt ha ekstern sensor. For utvalgte emner vil ekstern sensor i etterkant av sensuren utforme en sensorrapport for emnet. Sensorrapporten vurderer emnets innhold, læringsmål og pensumlitteratur og kommer med tilrådinger for eventuell faglig videreutvikling av emnet/fagområdet. Alternativt kan det gjennomføres ekstern evaluering av vurderingsformen. Sensorrapporter blir forelagt og drøftet i Akademisk råd, som fatter eventuelle kvalitetssikringsvedtak.

For mer informasjon om høgskolens kvalitetssikringssystem henvises det til «Kvalitetssystem for Fjellhaug Internasjonale Høgskole» som er tilgjengelig på Canvas.

9. Emnebeskrivelser

RLE1001 Innføring i Bibelen (10 stp/ECTS)

Emnekode:	RLE1001
Emnenavn:	Innføring i Bibelen
Emnenavn nynorsk:	Innføring i Bibelen
Emnenavn engelsk:	Introduction to the Bible
Studiepoeng:	10
Nivå:	1000 (Grunnivå)
Undervisningssemester:	Høstsemesteret
Emneansvarlig:	Høgskolelektor Håkon Sunde Pedersen
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	5 stp mot KRL101-101 5 stp mot KRL101-103
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste A
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for hovedtrekkene i og grunnleggende problemstillinger ved Det gamle testamentets tekstsjangre og skriftgrupper, og de ulike GT-bøkens tilblivelse, oppbygning og innhold, med særlig vekt på 1, 2 og 5. Mosebok, 1. og 2. Kongebok, Jesaja, Salmenes bok og Jobs bok
- gjøre rede for Israels historie fra tidlig kongetid til eksiltid og grunnleggende problemstillinger knyttet til denne perioden i Israels historie
- gjøre rede for hovedtrekkene i og grunnleggende problemstillinger ved Det nye testamentets tekstsjangre og skriftgrupper, og de ulike NT-bøkens tilblivelse, oppbygning og innhold, med særlig vekt på Lukasevangeliet, Johannesevangeliet, Romerbrevet, 1. Korinterbrev, Efeserbrevet, 1. Timoteusbrev, 1. Petersbrev og Johannes Åpenbaring
- gjør rede for form og innhold i utvalgte tekster fra Matteusevangeliet. Følgende tekster skal gjennomgå med et sideblikk på misjonstankens gradvise gjennombrudd: Matteus 3,13-17; 5,1-20; 8,1-34; 9,35-11,1; 13,1-52; 15,21-28; 16,13-28, 21,1-11; 24,1-22; 28,16-20
- gjøre kort rede for Det nye testamentets tidshistorie
- gjøre rede for hovedtrekkene og grunnleggende problemstillinger knyttet til Bibelens tekst- og kanonhistorie
- gjøre rede for hovedtrekkene ved Bibelens virkningshistorie i Vestens samfunns- og kulturhistorie
- gjøre rede for hovedtrekkene i Bibelens historie i Danmark/Norge med særlig vekt på oversettelsesproblematikk og bibelsyn
- drøfte spørsmål knyttet til Bibelen som én stor og helhetlig fortelling

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- presentere grunnleggende kunnskap om Bibelens tekstsjangre og skriftgrupper, samt de ulike bøkens tilblivelse, innhold og betydning
- anvende faglig kunnskap og relevante resultater fra forskning på innledningsstoff til Bibelen og treffe begrunnede valg
- finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff i relevante oppslagsverk, evangeliessynopse og kommentarlitteratur, og fremstille dette slik at det belyser en tekst eller en bibelteologisk problemstilling
- planlegge og gjennomføre undervisning i og om Bibelen i ulike kirkelige og undervisningsmessige sammenhenger.

Generell kompetanse

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- reflektere over egen faglig utøvelse og justere denne under veiledning
- beherske relevante faglige verktøy, teknikker og uttrykksformer
- formidle sentralt fagstoff som teorier, problemstillinger og løsninger både skriftlig og muntlig

Emnets innhold:

Emnet gir en grunnleggende innføring i Bibelens tekstsjangre og skriftgrupper, samt de ulike bibelbøkens tilblivelse, oppbygning og innhold. I arbeidet med Det gamle testamentet vil det bli særlig lagt vekt på 1, 2 og 5 Mosebok, 1. og 2. Kongebok, Jesaja, Salmenes bok og Jobs bok. Videre gis det en grunnleggende innføring i Israels historie fra tidlig kongetid til eksilet og ulike problemstillinger knyttet til denne periode drøftes. I arbeidet med Det nye testamentets skriftsamling legges det særlig vekt på Lukasevangeliet, Johannesevangeliet, Romerbrevet, 1. Korinterbrev, Efeserbrevet, 1. Petersbrev og Johannes Åpenbaring. Det nye testamentets tidshistorie belyses. Det gis også en innføring i form og innhold i utvalgte tekster fra Matteusevangeliet med et sideblikk på misjonstankens gradvise gjennombrudd. Det gis også en innføring i GTs og NTs tekst- og kanonhistorie og senere virkningshistorie hvor særlig oversettelsesproblematikk og bibelsyn vil drøftes.

Organisering og arbeidsmåter:

Undervisningen består av totalt 48 undervisningstimer og består hovedsakelig av forelesninger. For studenter som velger prosessorientert vurderingsform tilbyr høgskolen fagspesifikk oppgaveveiledning som gir innføring i formelle krav til fagoppgaver (slik som oppgavens oppbygning, fotnoter og litteraturliste) og tips til skriveprosessen. Studenten skal underveis i undervisningen levere inn utkast til oppgaven sin på Canvas og få tilbakemelding av faglærer.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Prosessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over oppgitt tema. Oppgaven skal være på 4000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Få godkjent flervalgsprøve i bibelkunnskap (gitt som en flervalgsprøve)
3. Levere inn utkast til oppgave på Canvas innen oppgitt frist for tilbakemelding fra faglærer. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En femtimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Det gamle testamente:

Enten:

Hagelia Hallvard (2017): *Hvordan lese Det gamle testamentet: Innføring i Det gamle testamentets historie og litteratur*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk, ss. 15-91, 101-188, 241-269.

Longmann III, Tremper and Dillard, Raymond B. (2006): *An Introduction to the Old Testament*. 2th edition. Grand Rapids: Zondervan, ss. 37-80, 102-119, 167-189, 224-264, 301-320.

eller:

Hill, Andrew E. and John H. Walton (2009): *A Survey of the Old Testament*. 3rd edition. Grand Rapids: Zondervan, ss. 21-123, 162-214, 278-306, 356-371, 374-452, 480-531

Kofoed, Jens Bruun (2016): *Konge, præst og gartner: Menneske i Guds verden*. Fredericia: Kolon, ss. 14-21; 95-125; 148-173.

Det nye testamente:

Enten:

Hvalvik, Reidar og Stordalen, Terje (1999): *Den store fortellingen*. Oslo: Det Norske Bibelselskap, ss. 17-64 og 176-382.

eller:

Kjær, Torben (2015): *Introduktion til Det Nye Testamente*. Fredericia: Kolon, s.7-245.

og enten:

Kvalbein, Hans (1998): *Fortolkning til Matteusevangeliet. Bind I og II*. Oslo: Luther forlag, ss. 102-108, 124-149, 212-233, 264-285, 11-33, 53-56, 63-79, 135-140, 198-207, 287-293.

eller:

Kjær, Torben (2014): *Matthæus-Evangeliets I*. Fredericia: Credo Forlag, ss. 77-81, 99-125, 207-229, 248-287, 343-378.

og

Kjær, Torben (2016): *Matthæus-Evangeliets II*. Fredericia: Credo Forlag, ss. 31-35, 41-55, 132-135, 190-205, 300-305.

RLE1002 Kirkehistorie og konfesjonskunnskap (10 stp/ECTS)

Emnekode:	RLE1002
Emnenavn:	Kirkehistorie og konfesjonskunnskap
Emnenavn nynorsk:	Kyrkjehistorie og konfesjonskunnskap
Emnenavn engelsk:	Introduction to Church History and Christian Churches
Studiepoeng:	10
Nivå:	1000 (Grunnivå)
Undervisningssemester:	Høstsemesteret
Emneansvarlig:	Høgskolelektor Finn Aasebø Rønne
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	10 stp mot KRL102
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste A
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for hovedtrekkene ved kristendommens fremvekst og utvikling under Romerriket, med særlig vekt på utviklingen fra frikirke til statskirke og den teologiske tenkning
- gjøre rede for hovedtrekkene ved middelalderkirken med særlig vekt på den teologiske tenkingen, utviklingen av klosterbevegelsene og forholdet mellom stat og kirke
- gjøre rede for hovedtrekkene ved reformasjonen og utviklingen av de protestantiske kirkesamfunn
- gjøre rede for hovedtrekkene ved kirkens historie etter 1600 med særlig vekt på konfesjonalisering og kristendommens utbredelse i Amerika, Asia og Afrika
- gjøre rede for fremveksten av den økumeniske bevegelsen på 1900-tallet
- gjøre rede for norsk eller sitt eget lands kirkehistorie med særlig vekt på kristningsperioden, reformasjonstiden og nyere tid
- gjøre rede for historien, utbredelsen, organiseringen og det teologiske særpreget til de ortodokse kirker, den romersk-katolske kirke, de lutherske kirker, de reformerte kirker, den anglikanske kirke, baptisamen, metodismen, adventistsamfunnet og den pinsekarismatiske bevegelsen

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff om kristendommens historie og ulike kirkesamfunn og fremstille dette på en sakssvarende måte
- planlegge og gjennomføre undervisning om kristendommens historie og ulike kristne kirkesamfunn i ulike kirkelige og undervisningsmessige sammenhenger

Generell kompetanse

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- reflektere over egen faglig utøvelse og justere denne under veiledning
- beherske faglig relevante verktøy, teknikker og arbeidsformer
- presentere ulike kirkesamfunns egenart og selvforståelse på en sakssvarende måte

Emnets innhold:

Emnet sikter på å gjøre rede for kristendommens utbredelse, den teologiske tenkningen og fremveksten av ulike kirkesamfunn, fra oldkirkens tid og til i dag. Emnet skal gi en oversikt over den kristne kirkes historie og misjonsutbredelse i lys av den sosiale, og kulturelle og politiske kontekst. Emnet er et innføringsstudium og vil således gi et oversiktsbilde over de ulike epokene i kristendommens historie, med særlig vekt på oldkirken, middelalderen, reformasjonen og tiden etter 1800. Emnet gir også en innføring i norsk kirkehistorie fra kristningsperioden og frem til i dag. Utenlandske studenter kan legge opp 250 sider i sitt eget lands kirkehistorie etter avtale med faglærer.

Organisering og arbeidsmåter:

Det tilbys 48 undervisningstimer i emnet fordelt på henholdsvis 24 timer i allmenn kirkehistorie, 12 timer i konfesjonskunnskap og 12 timer i norsk kirkehistorie. Undervisningen består hovedsakelig av forelesninger.

Vurdering og eksamen:

En femtimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av den skriftlige kausureksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Haraldsø, Brynjar (1997): *Kirke og misjon gjennom 2000 år. Allmenn kirke- og misjonshistorie*. Oslo: Lunde forlag.

Sødal, Helje Kringlebotn (red.) (2002): *Det kristne Norge. Innføring i konfesjonskunnskap*. Kristiansand, Høyskoleforlaget, ss. 9-96, 155-190, 199-229 og 255-297.

og enten:

Elstad, Hallgeir og Halse, Per (2002): *Illustrert norsk kristendomshistorie*. Bergen: Fagbokforlaget, ss. 13-228 og 261-277.

eller:

Larsen, Martin Schwarz (1998): *Danmarks kirkehistorie*. København: Gyldendal forlag, ss.12-36 og 100-330.

eller:

250 sider om sitt eget lands kirkehistorie som godkjennes av faglærer.

RLE1003 Kristen tro, etikk og livstolkning (10 stp/ECTS)

Emnekode:	RLE1003
Emnenavn:	Kristen tro, etikk og livstolkning
Emnenavn nynorsk:	Kristen tru, etikk og livstolking
Emnenavn engelsk:	Christian Belief, Ethics and Interpretation of Life
Studiepoeng:	10
Nivå:	1000 (Grunnivå)
Undervisningssemester:	Vårsemesteret
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Arne Helge Teigen
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	7 stp mot KRL103
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste A
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for hovedpunktene i den kristne tro, med utgangspunkt i den evangelisk-lutherske kristendomsforståelsen
- forklare sammenhengen mellom de forskjellige hovedpunktene i den kristne tro
- gjøre rede for noen av de viktigste tolkningene av de sentrale punktene i den kristne tro, slik dette kommer til uttrykk i andre konfesjoner enn den lutherske
- gjøre rede for hovedtrekkene i kristne etikken og kunne drøfte forholdet mellom allmenn etikk og kristen etikk
- gjøre rede for det etiske materiale i Bibelen og drøfte hvordan dette kan anvendes i etisk argumentasjon
- drøfte utvalgte emner fra områdeetikken

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- argumentere for egne dogmatiske og etiske oppfatninger og begrunne disse
- reflektere kritisk over egen forståelse av den kristne tro, fagets tematikk og utvikle sin kunnskap om kristen tro og livstolkning
- planlegge og gjennomføre undervisning om kristen tro og etikk i ulike kirkelige og undervisningsmessige sammenhenger

Generell kompetanse

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff og fremstille dette slik at det belyser en problemstilling
- beherske faglig relevante verktøy, teknikker og arbeidsformer

Emnets innhold:

Emnet består av temaområdene kristen troslære (dogmatikk) og kristen etikk og gir en første innføring i disse. Troslæren sikter på å gi en helhetsinnføring i den kristne tro, med utgangspunkt i den evangelisk-lutherske kristendomsforståelsen. Studentene skal tilegne seg kunnskap om kristen åpenbaringsforståelse, læren om Gud og frelsen, kirken og nådemidlene. Undervisningen sikter på å gi en innsikt i forskjellige teologiske forklaringer på disse ulike temaene, slik at studentene settes i stand til å reflektere hvordan troslæren kan tenkes sammen i et større og helhetlig system.

Videre gir emnet en innføring i kristen etikk. Studentene skal tilegne seg kunnskap om det bibelske grunnlaget for etikken og kunne drøfte forholdet mellom kristen etikk og annen etikk. Det gis en innføring i det etiske materialet i Bibelen, og studentene skal kunne drøfte hvordan Bibelen kan danne grunnlaget for en kristen livstolkning. Det gis også en innføring i enkelte emner fra områdeetikken, der en drøfter mulige konsekvenser av bibelmaterialet og det kristne menneskesyn for livet i familie og samfunn.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet har til sammen 48 undervisningstimer, hvorav 28 undervisningstimer i troslære og 20 timer i kristen etikk.

Vurdering og eksamen:

En femtimers skoleeksamen som gis gradert karakter.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av den skriftlige kausureksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Brunvoll, Arve (1972 eller senere utgaver): *Den norske kirkes bekjennelsesskrifter*. Oslo: Lunde forlag, 150 sider.

Heiene, Gunnar og Thorbjørnsen, Svein Olaf (2011): *Kristen etikk – en innføring*. Oslo: Universitetsforlaget, ss. 13-232.

Teigen, Arne Helge (2008): *Innføring i kristen tro*. Oslo: FMH-forlaget, 300 sider.

Stott, John (2006): *Issues Facing Christianity Today*. 4th ed. Grand Rapids: Zondervan Publishing House, ss. 23-70, 442-499.

RLE1004 Verdensreligionene (10 stp/ECTS)

Emnekode:	RLE1004
Emnenavn:	Verdensreligionene
Emnenavn nynorsk:	Verdsreligionane
Emnenavn engelsk:	World Religions
Studiepoeng:	10
Nivå:	1000
Status:	Obligatorisk emne
Undervisningssemester:	Vårsemesteret
Emneansvarlig:	
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Studiepoengreduksjon:	8 stp mot KRL104 10 stp. mot RLE1004N
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen:	Ingen hjelpemidler
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for hovedtrekkene ved utvalgte religionsteorier og religioners plass og funksjon i samfunnet.
- gjøre rede for hovedtrekkene ved østlige religioner med særlig vekt på hinduismens og buddhismens historie, gudsforestillinger, lære og ritualer.
- gjøre rede for hovedtrekkene ved jødedommens historie, tro, moderne retninger og festkalender.
- gjøre rede for antisemittismens historie med vekt på forholdet mellom kirke og jødedom i middelalderen og antisemittismen i Europa i moderne tid.
- gjøre rede for islam med særlig vekt på Muhammeds liv og lære samt islams videre utbredelse og historie.
- gjøre rede for hovedtrekkene ved muslimsk tro og praksis med vekt på sunniislam.
- gjøre rede for hovedtrekkene i muslimsk tro og praksis slik de kommer til uttrykk i ulike bevegelser i islam, med hovedvekt på islamisme, sufisme og folkeislam.
- gjøre rede for hvordan ulike muslimske bevegelser kommer til uttrykk i en spesifikk kulturell og geografisk kontekst

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff om aktuelle religionsteorier og verdensreligionene slik at dette belyser en problemstilling
- planlegge og gjennomføre undervisning om verdensreligionene i ulike kirkelige og undervisningsmessige sammenhenger

Generell kompetanse

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- reflektere over egen faglig utøvelse og justere denne under veiledning
- beherske relevante faglige verktøy, teknikker og uttrykksformer
- kunne møte mennesker med annen religiøst ståsted med gode kunnskaper og med respekt

Emnets innhold:

Emnet gir en grunnleggende innføring i de store verdensreligionene. De ulike verdensreligionene, jødedommen, islam og østlige religioner skal studeres ut fra et historisk perspektiv og deres respektive tros- og atferdsformer. Videre gir emnet en grunnleggende innføring i religionsteorier og drøfter religionenes rolle og funksjon i det moderne samfunnet.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet har til sammen 48 undervisningstimer og består hovedsakelig av forelesninger. Det undervises 4 timer i religionsteori, 20 timer i østlige religioner, 10 timer i jødedom og 14 timer i islam.

I tilknytning til emnet arrangerer høgskolen et femukers studieopphold til enten Asia eller Øst-Afrika. Formålet med studieturen er å gi studentene innblikk i lokal religionspraksis og kultur, og deler av undervisningen blir gitt under studieturen. Studieturen til Asia vil ha et særlig fokus på buddhismen, mens studieturen til Øst-Afrika har et særlig fokus på islam. Høgskolen kunngjør i begynnelsen av høstsemesteret hvilket område/land studieturen planlegges og studentene må påberegne en ekstra utgift i tilknytning til studieturen.

Vurdering og eksamen:

En femtimers skoleeksamen som gis gradert karakter.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av den skriftlige kausureksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

- *Neegaard, Gunnar (red.) (2006): *Logos og Dharma. Religioner, livssyn og etikk*. Bergen: Fagbokforlaget, ss. 17-40.
- Gilhus, Ingvild S. og Mikaelsson, Lisbeth (2007): *Hva er religion*. Oslo: Universitetsforlaget, ss. 17-66, 86-112, 130-145.
- Jacobsen, Knut A. og Thelle, Notto R. (2008): *Hinduismen og buddhismen*. Kristiansand: Høyskoleforlaget, ss. 37-330.
- Opsal, Jan (2005): *Lydighetens vei. Islams veier til vår tid*. Oslo: Universitetsforlaget (2. utg.), ss. 11-232, 251-263, 289-305, 307-326(!)
- Rian, Dagfinn og Eidhamar, Levi G. (1999): *Jødedommen og islam*. Kristiansand: Høyskoleforlaget, ss. 16-108.

EX1001 Examen philosophicum (10 stp/ECTS)

Emnekode:	EX1001
Emnenavn:	Examen philosophicum
Emnenavn nynorsk:	Examen philosophicum
Emnenavn engelsk:	Examen Philosophicum
Studiepoeng:	10
Nivå:	1000 (Grunnivå)
Undervisningssemester:	Høstsemesteret
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Arne Helge Teigen
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	10 stp mot RLE1005 10 stp mot EX100
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Ingen hjelpemidler
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for Vestens filosofi- og vitenskapshistorie og hvordan sentrale tenkere har forstått synet på mennesket, virkeligheten, og menneskets plass i samfunnet
- gjøre rede for hvordan forholdet mellom filosofi og kristen tro er forstått av enkelte sentrale filosofer
- gjøre rede for hvordan forholdet mellom menneske og samfunnsfellesskap er forstått av sentrale tenkere i filosofihistorien
- gjøre rede for hvordan sentrale tenkere i filosofihistorien har forstått grunnlaget for etisk erkjennelse
- gjøre rede for sentrale normative etiske teorier og hvordan disse begrunnes
- forklare hvordan etiske teorier og argumentasjon kan anvendes i forhold til forsknings- og yrkesetiske problemstillinger

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- begrunne egne tolkninger og reflektere kritisk over problemstillinger fra filosofi- og vitenskapshistorie
- drøfte hvordan forskjellige metaetiske teorier blir avgjørende for forskjellige etiske løsninger, valg og begrunnelse

Generell kompetanse

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- reflektere selvstendig over grunnleggende filosofiske problemstillinger
- finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff og fremstille dette slik at det belyser en problemstilling
- anvende forskningsetiske problemstillinger i sitt videre studium
- beherske relevante faglige verktøy, teknikker og arbeidsformer

Emnets innhold:

Emnet gir en grunnleggende innføring i filosofi- og vitenskapshistorien og allmenn etikk. Det vektlegges at studentene skal tilegne seg innsikt og forstå sammenhengen mellom erkjennelsesteori, virkelighetsteori og filosofisk helhetsanskuelse hos sentrale filosofer fra antikken frem til i dag. Det gis også en innføring i grunnleggende etiske teorier og hvordan disse er begrunnet hos sentrale filosofer. Gjennom studiet av ulike etiske teorier skal studentene få øvelse i å se sammenhengene mellom etisk grunnlagsteori, problemløsning og begrunnelse. Som et forberedende studium vil emnet gi en innføring i forskningsetiske problemstillinger og vitenskapsetikk. Studenten kan i etikken velge mellom å lese etiske primærtekster eller oversiktslitteratur.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av 48 undervisningstimer. Det gis 24 undervisningstimer i filosofi- og vitenskapshistorie og 24 undervisningstimer i etikk. For studenter som velger prosessorientert vurderingsform tilbyr høgskolen fagspesifikk oppgaveveiledning som gir innføring i formelle krav til fagoppgaver (slik som oppgavens oppbygning, fotnoter og litteraturliste) og tips til skriveprosessen. Studenten skal underveis i undervisningen levere inn utkast til oppgaven sin på Canvas og få tilbakemelding av faglærer.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Prosessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over oppgitt tema. Oppgaven skal være på 4000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Levere inn utkast til oppgave på Canvas innen oppgitt frist for tilbakemelding fra faglærer. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En femtimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Filosofihistorie:

Enten:

Tollefsen, Torstein og Syse, Henrik og Nicolaisen, Rune (2001): *Tenkere og ideer.*

Filosofiens historie fra antikken og til vår egen tid. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

eller:

Svare, Helge (1997): *I Sokrates' fotspor. Filosofi- og vitenskapshistorie*. Oslo: Pax Forlag

Etikk:

Enten:

Johannesen, Kjell E. og Vetlesen, Arne J. (2000): *Innføring i etikk*. Oslo: Universitetsforlaget

og:

Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora:

Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi.

Oslo: Komiteen 2006, 40 sider. Finnes på hjemmesiden:

[http://www.etikkom.no/Documents/Publikasjoner-som-PDF/Forskningsetiske%20retningslinjer%20for%20samfunnsvitenskap,%20humaniora,%20juss%20og%20teologi%20\(2006\).pdf](http://www.etikkom.no/Documents/Publikasjoner-som-PDF/Forskningsetiske%20retningslinjer%20for%20samfunnsvitenskap,%20humaniora,%20juss%20og%20teologi%20(2006).pdf)

eller:

Aristoteles (1993): *Den nichomachæiske Etik*. I: Troels, Engberg Pedersen (1993): *Aristoteles om mennesket*. København: Pantheon forlag, ss. 48-88.

Luther, Martin (1964): *Om lydighed mod den verdslige øvrighed*. I: *Luthers Skrifter i Udvalg IV*. Aarhus: Aros forlag, ss. 158-210.

Hume, David (2010): *En undersøgelse av moralens principper*. Frederiksberg: Anis forlag, ss. 117-138.

Kant, Immanuel (1999): *Gundlæggelse av sædernes metafysik*. København: Reitzel forlag, ss. 39-100.

Kierkegaard, Søren (2004): *Kjerlighedens Gjerninger*. København: GADS forlag, ss. 25-101 og 312-326.

Løgstrup, K.E. (1996): *Etiske begreber og problemer*. København: Gyldendal, ss. 15-35.

Nietzsche, Friedrich (1999): *Moralens oprindelse*. Frederiksberg: Det lille Forlag, ss. 25-57

Rawls, John (2005): *En teori om retfærdighed*. Frederiksberg: Samlerens Bogklub, ss. 81-130.

Stuart Mill, John (1991): *Moral grundet på nytte og lykkepincippet*. København: Munksgaard forlag, ss. 143-186.

Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora:

Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi.

Oslo: Komiteen 2006, 40 sider. Finnes på hjemmesiden:

[http://www.etikkom.no/Documents/Publikasjoner-som-PDF/Forskningsetiske%20retningslinjer%20for%20samfunnsvitenskap,%20humaniora,%20juss%20og%20teologi%20\(2006\).pdf](http://www.etikkom.no/Documents/Publikasjoner-som-PDF/Forskningsetiske%20retningslinjer%20for%20samfunnsvitenskap,%20humaniora,%20juss%20og%20teologi%20(2006).pdf)

RLE1006 Livssyn og KRLE-didaktikk (10 stp/ECTS)

Emnekode:	RLE1006
Emnenavn:	Livssyn og KRLE-didaktikk
Emnenavn nynorsk:	Livssyn og KRLE-didaktikk
Emnenavn engelsk:	Worldviews and CREE-didactics
Studiepoeng:	10
Nivå:	1000
Status:	Obligatorisk emne
Undervisningssemester:	Vårsemesteret
Emneansvarlig:	Dosent Egil Sjaastad
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Studiepoengreduksjon:	5 stp mot TM2506 2 stp mot KRL104 5 stp mot KRL105-101 (KRL105-101 reduseres alltid) 3 stp mot KRL110-114 (KRL110-114 reduseres alltid) 4 stp mot KRL121-114 (KRL121-114 reduseres alltid) 2 stp mot KRL120-121 3 stp mot KRL121-121
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Krav om politiattest:	Emnet har krav om politiattest. Se pkt. 2.3
Hjelpemidler ved eksamen:	Ingen hjelpemidler
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- definere livssynsbegrepet
- gjøre rede for sekulariseringsbegrepet og sekulariseringsprosesser og drøfte forholdet mellom sekularisering og religiøsitet i det moderne samfunnet
- gjøre rede for hovedtrekkene ved sekulære livssynene humanisme, naturalisme, eksistensialisme og marxisme
- gjøre rede for hovedtrekkene for bevegelsene okkultisme, teosofi, nypaganisme, ufologi, scientologi og nyreligiøsitet, det siste med bakgrunn i hinduismen
- gjøre rede for aspekter ved religiøsitet og livssyn i moderne ungdomskultur
- gjøre rede for religionsfagets planhistorie, begrunnelse og målsetting i norsk skole
- gjøre rede for hovedmålene og innholdet i læreplanen for KRLE-faget
- gjøre rede for og drøfte ulike perspektiver ved undervisning i KRLE med hensyn til elev- og lærerforutsetninger og arbeidsmetoder
- gjøre rede for fortellingsdidaktikkens innhold og funksjon i KRLE-faget

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff om religionsdidaktiske og livssynsmessige problemstillinger og fremstille dette slik at det belyser en problemstilling
- planlegge og gjennomføre undervisning i KRLE i samsvar med gjeldende læreplan for grunnskolen og videregående opplæring

- drøfte særskilte yrkesetiske utfordringer knyttet til religionsundervisning i et samfunn preget av flerkulturelt og livssynsmessig mangfold

Generell kompetanse

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- reflektere over egen faglig utøvelse og justere denne under veiledning
- beherske faglig relevante verktøy, teknikker og arbeidsformer
- formidle sentralt fagstoff om livssynsteori og religionsdidaktikk som teorier, problemstillinger og løsninger både skriftlig og muntlig

Emnets innhold:

Emnet er todelt og gir en innføring i livssynsfaget og KRLE-didaktikk. I livssynsundervisningen blir det gitt en innføring i livssynsbegrepet og hovedtrekkene i virkelighetsforståelsen, menneskesynet og etikken i de mest sentrale livssynene. Videre blir det gitt en innføring i ulike særtrekk ved nyreligiøse livssyn og ulike nyreligiøse bevegelser. Det blir også gitt en introduksjon til ulike aspekter ved religiøsiteten slik den fremstår i ungdomskulturen.

Den andre hoveddelen av emnet gir en innføring i religions- og livssynsdidaktikk. Religionsfagets historiske plass i norsk skole og læreplanens målsettinger, begrunnelse og hovedmål vil særlig bli drøftet. Videre vil elevforutsetninger, som moralsk og kognitiv utvikling bli presenter. Didaktikken vil særlig drøfte ulike aspekter ved religionsundervisningen og drøfte bruk av fortellingsdidaktikk og estetiske perspektiver i undervisningen og ulike typer undervisningsmetoder.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet har til sammen 48 undervisningstimer. Det blir gitt 20 undervisningstimer i livssyn og 18 undervisningstimer i religions- og livssynsdidaktikk. I tillegg kommer 10 timer veiledet praksis. Praksisen blir organisert som punktpraksis, hvor studenten får ansvar for undervisning i KRLE-faget i en grunnskole eller videregående skole under veiledning av en øvings- eller faglærer. Fjellhaug Internasjonale Høgskole har samarbeidsavtaler om praksis med følgende grunnskoler: Veståsen skole (Gjerdrum), Askim Ungdomsskole (Askim), Hasle skole (Oslo), Tryggheim Forum (Sandnes), Råholt skole (Eidsvoll), Kristelig Gymnasium (Oslo), Jæren Lutherske Friskule (Bryne), Bjerkely skole (Re), Granly skole (Tønsberg) og Skauen kristelige skole (Skien).

Videre har høgskolen samarbeidsavtaler med følgende videregående skoler: Kvitsund Gymnas (Kviteseid), Sygna videregående skole (Balestrand), Tryggheim videregående skoler (Nærbø), Drottningborg videregående skole (Grimstad) og Kristelig Gymnasium (Oslo). Det er utarbeidet egne retningslinjer for gjennomføring av praksis.

Vurdering og eksamen:

For å gjennomføre emnet må studenten:

1. Gjennomføre en tretimers kausureksamen i livssynspensumet som gis gradert karakter
2. Skrive en oppgave på 2000 ord som er relatert til undervisningen i praksisperioden. Oppgaven skal være utformet som en undervisningsplan med utgangspunkt i mål fra læreplanen for KRLE-faget og drøfte fagdidaktiske overveielser som studenten har gjort seg i forbindelse med den veilede praksisen. Oppgaven gis gradert karakter.

For å bestå emnet, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Gjennomføre 10 timer veiledet praksis i KRLE-faget ved en grunnskole som høgskolen har samarbeidsavtale med. Praksisen godkjennes av faglærer.
2. Skrive en praksisrapport på 500 ord som godkjennes av faglærer.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av den skriftlige oppgaven i KRLE-didaktikk og eksamenen i livssyn. Oppgaven og den tre timers klausureksamenen teller 50 % hver ved utrekning av hovedkarakter for emnet. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Livssyn:

Aadnanes, Per M. (2012): *Livssyn* (4 utg.). Oslo: Universitetsforlaget, ss. 11-74 og 130-291. (224 sider)

Kvalvaag, Robert W. (2003): *Det guddommelige jeg. Nyreligiøsitet og religiøse strømninger i moderne ungdomskultur*. Bergen: Fagbokforlaget, ss. 71-85 og 125-135. (24 sider)

KRLE-didaktikk:

Breidlid, Halldis og Nicolaisen, Tove (2001): *I begynnelsen var fortellingen*. 2. utg. Oslo: Universitetsforlaget, ss. 19-75 og 139-278.

Sødal, Helje Kringlebotn (red.) (2009): *Religions- og livssyndidaktikk. En innføring*. 3. utg. Kristiansand: Høyskoleforlaget, ss. 11-189.

Utdanningsdirektoratet: *Læreplan for religion, livssyn og etikk. 1-10*. 10 sider. Dokumentet finnes også på: <http://www.udir.no/grep/Lareplan/?laereplanid=707207>.